

Postbus 85980, 2508 CR Den Haag

Gedeputeerde Staten van Flevoland en
Commissie Duurzaamheid

Ons kenmerk	UIT18.0278
Datum	13-9-2018
Onderwerp	Beheer grote grazers Oostvaardersplassen
Behandeld door	FS

Geachte Gedeputeerde, geachte commissieleden,

Het moment van afschot van honderden gezonde edelherten in de Oostvaardersplassen komt steeds dichterbij. Het lot van de Konikpaarden is nog ongewis; wordt het verplaatsen of de slacht? De provincie Flevoland beslist op basis van de politieke wil en publieke opinie waarschijnlijk dat ze liever gezonde dieren afschiet, dan dat ze de natuur haar werk laat doen en enkel verzwakte dieren doodt. De Dierenbescherming is hier radicaal op tegen en pleit, ook met de nieuwe plannen die gebaseerd zijn op het advies van de commissie van Geel in het achterhoofd, nog steeds voor vroeg-reactief beheer. Daarnaast blijven we hameren op het verbinden van natuurgebieden zodat de dieren de ruimte en beschutting krijgen die in het verleden is toegezegd.

We hebben begrepen dat u zich nog beraadt over hoe nu precies het beheer verder vorm te geven. Daarom hebben wij een aantal beheermethoden en de effecten hiervan voor u op een rij gezet, zie bijgevoegde tabel. Hiermee willen we aantonen dat vroeg-reactief-afschot (enkel dieren schieten die zwakker zijn om onnodig lijden te voorkomen) de minst invasieve methode is om goed voor dieren in het wild te zorgen. Alle overige methoden zijn een enorme aantasting van het dierenwelzijn voor de grote grazers.

Wij hopen dat u na het bestuderen van onze tabel ook tot de conclusie komt dat de voorgenomen ingrepen, zoals actief afschot van gezonde dieren, het afvoeren van dieren naar nieuwe gebieden en slachthuizen en het onvruchtbaar maken van dieren, van tafel gaan. Wij zijn uiteraard bereid om de tabel nader toe te lichten en vervolgens met u en Staatsbosbeheer het vroeg-reactiefbeheer protocol te herzien, zodat een situatie zoals afgelopen winter, niet meer aan de orde zal zijn. Dit kan door het protocol op diverse punten aan te scherpen.

Graag vernemen wij uw reactie door contact op te nemen via info@dierenbescherming.nl of de bij u bekende contactpersonen van de Dierenbescherming te raadplegen.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

Co'tje Admiraal
Algemeen directeur/bestuurder Dierenbescherming

BIJLAGE: TABEL OVERZICHT BEHEERMETHODEN OOSTVAARDERPLASSEN

In onderstaande tabel staan de effecten van de verschillende beheermethoden van grote grazers op dieren. In het [visiedocument](#) van de Dierenbescherming geven wij een onderbouwing.

Type beheer	Heeft de volgende consequenties voor de dieren	Is dat positief of negatief?
Afschot in het voorjaar (reactief beheer)	1. Groepsstructuren zijn op natuurlijke wijze opgebouwd.	+
	2. Er vindt natuurlijke selectie plaats, waardoor dieren zich optimaal aanpassen aan het gebied.	+
	3. Afgeschoten dieren blijven bij dit type beheer veelal liggen in het gebied wat zorgt voor voedsel voor andere dieren in het gebied.	+
	4. Omdat enkel verzwakte dieren worden geschoten, is de kans op aanschieten niet aanwezig. Dieren zijn direct na afschot dood.	+
	5. Enkel zwakke en/of zieke en gewonde dieren worden afgeschoten, gezonde dieren mogen blijven leven.	+
	6. Voortplanting past zich aan de omstandigheden van het gebied aan en wordt uitgesteld in geval deze niet gunstig zijn.	+/-
	7. De dieren hebben tijdens de afschotperiode beperkt stress, omdat het afschot plaatsvindt op dieren die zich afzonderen van de groep.	+/-
	8. Zieke en/of gewonde dieren worden niet medisch verzorgd maar onnodig leed bespaard via afschot. Omdat het wilde dieren betreft is medische behandeling ook niet voor de hand liggend: het geeft de dieren ook veel stress, plus het verstoort het natuurlijke evenwicht, waar andere dieren binnen de populatie, maar ook daarbuiten, weer nadelen van ondervinden.	+/-
	9. Omdat de natuurlijke draagkracht bereikt wordt (enkel zwakkere dieren worden gedood), komen dieren, meestal tijdens de winter, in aanraking met voedseltekort en ongerief door de weersomstandigheden.	-

Type beheer	Heeft de volgende consequenties voor de dieren	Is dat positief of negatief?
Afschot in het najaar en vroege winter (actief beheer)	1. Omdat de natuurlijke draagkracht niet bereikt wordt, komen minder dieren tijdens de winter in aanraking met voedseltekort en ongerief door de weersomstandigheden. Maar $\pm 15\%$ krijgt hier toch nog mee te maken en sterft alsnog aan natuurlijke factoren.	+/-

	2. Zieke en/of gewonde dieren worden niet medisch verzorgd maar onnodig leed bespaard via afschot. Omdat het wilde dieren betreft is medische behandeling ook niet voor de hand liggend: het geeft de dieren ook veel stress, plus het verstoort het natuurlijke evenwicht, waar andere dieren binnen de populatie, maar ook daarbuiten, weer nadelen van ondervinden.	+/-
	3. Versnelde voortplanting, waardoor een hoog percentage van de populatie jaarlijks afgeschoten moet worden om de populatie stabiel te houden.	-
	4. Dieren hebben stress (verhoogd hormoongehalte, hoger vluchtgedrag) tijdens de afschotperiode (± 4 maanden).	-
	5. Groepsstructuren zijn niet meer op natuurlijke wijze opgebouwd.	-
	6. Natuurlijke selectie valt weg, waardoor dieren zich niet optimaal aanpassen aan het gebied.	-
	7. Bij dit type beheer komen geschoten dieren in de menselijke voedselketen terecht, daarmee valt voedsel voor dieren in de natuur weg.	-
	8. Omdat dieren in goede conditie worden geschoten, vluchten zij tijdens het afschot. Hierdoor lijden dieren door aanschietsen ($\pm 1\%$).	-
	9. Gezonde dieren worden in de kracht van hun leven gedood.	-

Type beheer	Heeft de volgende consequenties voor de dieren	Is dat positief of negatief?
Extensieve veehouderij, enkel toe te passen op paarden en runderen	1. Omdat de natuurlijke draagkracht niet bereikt wordt, en dieren bijgevoerd worden, komen minder dieren tijdens de winter in aanraking met voedseltekort en ongerief door de weersomstandigheden. Maar $\pm 1,7\%$ krijgt hier toch nog mee te maken en sterft alsnog aan natuurlijke factoren.	+
	2. Omdat er toezicht is op dieren en hun gezondheid, worden zij 2x per jaar gevangen, gecheckt en geoormerkt. Aan de ene kant is dit gunstig, maar het vangen en merken levert ook pijn en stress op.	+/-
	3. Mogelijk is er ruimte voor een nieuwe groep veehouderijdieren in andere natuurgebieden. Dan vindt de afvoer van overtallige dieren plaats via vangen en transport. Dit en het feit dat zij moeten wennen en zich aanpassen aan een nieuw gebied, levert stress op.	-/+
	4. Voortplanting ligt niet meer in handen van het dier maar wordt door mensen bepaald, dieren hebben geen vrije partnerkeuze meer.	-
	5. Overtallige gezonde dieren, met name de mannelijke dieren, worden gevangen, op transport gezet en afgevoerd naar de slacht. Dit levert veel stress op.	-
	6. Groepsstructuren worden niet meer op natuurlijke wijze gevormd, maar door mensen bepaald. Jonge dieren blijven niet net zolang bij de moeder als de moeder en het jonge dier zelf willen.	-

	7. Natuurlijke selectie valt weg, waardoor dieren zich niet meer optimaal aanpassen aan het gebied.	-
	8. Overtallige dieren worden voor menselijke consumptie afgevoerd naar de slacht, waardoor voedsel voor dieren in de natuur wegvalt.	-
	9. Gezonde dieren worden in de kracht van hun leven gedood.	-

Type beheer	Heeft de volgende consequenties voor de dieren	Is dat positief of negatief?
Dieren behandelen als huisdier/ recreatiedier en geboortebeperving toepassen (die geen hormonen achterlaat in de natuur)	1. Omdat de natuurlijke draagkracht niet bereikt wordt, en dieren bijgevoerd worden, komen minder dieren tijdens de winter in aanraking met voedseltekort en ongerief door de weersomstandigheden.	+
	2. Overtallige dieren worden niet meer geboren en hoeven niet gedood te worden via afschot of door af te voeren naar de slacht.	+
	3. Dieren worden enkel gedood als zij ziek of oud zijn en er geen kans meer is op herstel bij medisch ingrijpen.	+
	4. Omdat er toezicht is op dieren en hun gezondheid zullen zij regelmatig gevangen en gecheckt (ingeënt) moeten worden. Aan de ene kant is dit gunstig, maar het vangen en inenten levert ook pijn en stress op.	+/-
	5. Natuurlijke selectie valt weg, waardoor dieren zich niet meer optimaal aanpassen aan het gebied.	-
	6. Overtallige dieren worden niet meer geboren, waardoor voedsel voor dieren die daarvan afhankelijk zijn in de natuur wegvalt.	-
	7. Het toedienen van 'de prikpijl' is een intensief traject, waarbij dieren gevangen en gemerkt moeten worden, zodat de herhalingen die nodig zijn om effectief te blijven, op afstand toegediend kunnen worden. Dit traject levert veel onrust en stress op. Het middel dat onderhuids aangebracht moet worden om dieren (tijdelijk) onvruchtbaar te maken zorgt in veel gevallen voor ontstekingen en afstervend weefsel. Dit gaat gepaard met pijn.	-
	8. Voortplanting ligt niet meer in handen van het dier maar wordt door mensen bepaald, dieren hebben geen vrije partnerkeuze meer.	-
	9. Groepsstructuren worden niet meer op natuurlijke wijze gevormd, maar door mensen bepaald. Veel dieren wordt het ouderschap en het zorgen voor een jong ontnomen.	-